Uitvoeringagenda Transitievisie Warmte

Gemeente Bernheze

2022 – 2025

Inhoud

Algemeen 3
Relatie met ons beleid 3
Werkwijze transitievisie warmte....3
Inzet op hoofdlijnen per gebied 5
Heesch, Oranjebuurt, Bekerbuurt en Wagnerplein 5
Nistelrode, Weijen West en Van ‘t Rijk 5
Loosbroek 5
Vorstenbosch 5
Heeswijk-Dinther, kansen aquathermie 6
Generieke aanpak Bernheze 6
Zichtbaarheid koers 6
Communicatie....7
Gesprekken te voeren met lokale initiatieven. 7
Uitkomsten stakeholdersgesprekken: welke kansen dragen onze stakeholders aan?....7
Resultaten van de enquête en interviews: hoe kijken onze inwoners naar de opgave?....7
Samenvatting acties....9
Kosten periode 2022-2026 10
Beleidsmatige verankering 11
Relatie met Wet collectieve warmtevoorziening 11
Relatie met de Omgevingswet....11

Algemeen

Hoe verwarmen we onze huizen en gebouwen in de toekomst op een duurzame wijze? Dit is een opgave die erg complex is, maar ook een opgave waar iedereen in Nederland mee te maken krijgt. Daarom is in het Nederlands Klimaatakkoord afgesproken dat alle gemeenten uiterlijk eind 2021 een Transitievisie Warmte (TVW) voor hun grondgebied vaststellen. Met de TVW maken gemeenten het tijdspad naar 2050 inzichtelijk: wanneer kunnen welke wijken of buurten van het aardgas worden afgekoppeld. Voor de wijken of buurten die voor 2030 gepland staan, maakt de gemeente ook al de mogelijke warmte-alternatieven bekend. Niet alles hoeft dus in één keer.

Maar hoe groot is onze opgave eigenlijk? In onze gemeente hebben we ongeveer 13.000 woningen en 800 utiliteitsgebouwen die gezamenlijk 24 miljoen kubieke meter gas (20% van het totale energiegebruik in de gemeente) gebruiken. Het aardgasgebruik kost onze inwoners en bedrijven jaarlijks 18,5 miljoen euro. Van de woningen is overigens 19% van onze woningbouwcorporaties. Deze huurderswoningen zullen dus via de woningbouwcorporaties worden aangepakt.

Relatie met ons beleid

Met de TVW kunnen we stappen zetten naar het duurzaam verwarmen van de woningen en utiliteitsgebouwen in de gemeente. Hiermee gaan we onze CO_2-uitstoot en dus onze impact op het klimaat verminderen. De opgave om dit terug te brengen naar 0 is groot. Door maximaal te isoleren kan er nog ca. 30% op het huidige energieverbruik bespaard worden. Een volgende stap kan dan zijn om ook alternatieven voor aardgas, zoals bijvoorbeeld warmte uit oppervlaktewater of aardwarmte te introduceren. In de Routekaart naar klimaatneutraal (2009) is de ambitie opgenomen om in 2030 43% op het gebruik van aardgas te besparen. Isoleren is dus niet voldoende, er moeten ook woningen en utiliteitsgebouwen daadwerkelijk aardgasloos worden.

Werkwijze transitievisie warmte

Voor het opstellen van de TVW is een analyse gemaakt van technische, economisch en sociale factoren die ons helpen bepalen waar en hoe we een start kunnen maken met het duurzaam verwarmen van onze woningen en (bedrijfs)gebouwen. U kunt de TVW dus zien als een onderzoek naar de warmtetransitie in Bernheze. Op basis van dit onderzoek kunnen we conclusies trekken over welke buurten kansrijk zijn om te starten met de warmtetransitie.

De TVW laat ons dus zien welke buurten kansrijk zijn. Om daadwerkelijk aan de slag te kunnen gaan in deze buurten moeten de plannen verder worden uitgewerkt in een wijkuitvoeringsplan (WUP) of een buurtactieplan (BAP). Samen met de inwoners en andere stakeholders (b.v. woningcorporaties, ondernemers, vastgoedeigenaren wordt dan een uitvoerbaar plan gemaakt (vanaf 2022). Hoe dit plan er precies komt uit te zien is nog open, omdat we dit proces samen met inwoners en andere stakeholders willen verkennen.

Keuze strategie / gebieden

Op basis van een zorgvuldige weging is de kansrijkheid met betrekking tot een succesvolle warmtetransitie-start bepaald van de buurten[1] in Bernheze die aangepakt kunnen worden. Hierbij hebben we buurten in vier categorieën verdeeld.

1. ***kansrijke buurt: 2022-2032***
   Deze buurten zijn meest kansrijk om deels of geheel aardgasvrij te worden vóór 2032, dus in een periode van 10 jaar.
   Rol gemeente: ontwikkelen van een buurtactieplan voor een collectieve oplossing of een collectieve aanpak voor een individuele oplossing (ongeveer 2 jaar).
   Inzet door woningeigenaren: de focus ligt op participeren en mede-opstellen van de WUP. Niemand wordt gedwongen maar meedoen is wel gewenst.
2. ***Onderzoeksbuurt: 2030-2040***

[1] Buurten op basis van de CBS indeling

In deze buurten moet een techniek of een kans nog beter worden uitgewerkt voordat we kunnen zeggen of de buurten kansrijk zijn om (deels) aardgasvrij te worden. In ieder geval niet kansrijk voor 2030.
Rol Gemeente: starten met een haalbaarheidsonderzoek, zowel technisch als qua draagvlak/sociaal.
Inzet door woningeigenaren: Op eigen tempo kunnen woningeigenaren de no-regret isolatiemaatregelen nemen.

3. ***Eigen tempo: 2022-2050***
   In deze buurten worden woningen met individuele oplossingen aardgasvrij. De uitvoering van de benodigde (isolatie)maatregelen valt veelal samen met natuurlijke momenten zoals verbouwen of verhuizen. De einddatum voor een volledig aardgasvrije wijk ligt op 2050.
   Rol gemeente: opzetten van een collectieve campagne (voor de wijk of geemeentebreed?) rond besparen en veranderen met no-regret maatregelen. Later bepalen of en wanneer een WUP wordt gemaakt.
   Inzet door de woningeigenaren: Op eigen tempo kunnen woningeigenaren de no-regret maatregelen nemen in de periode tot 2050.
4. ***Lange termijn: 2040-2050***
   Deze buurten zijn kansrijk om aardgasvrij te worden tussen 2040 en 2050. Zowel individuele als collectieve oplossingen kunnen hier gerealiseerd worden.
   Rol Gemeente: Deelname van deze buurten in de collectieve campagne rond besparen en no-regret maatregelen. Later bepalen of en wanneer een WUP wordt gemaakt.
   Inzet door woningeigenaren: op eigen tempo kunnen woningeigenaren de no-regret maatregelen nemen.

Uit het traject van de TVW worden de volgende conclusies getrokken:

Door het ontbreken van grootschalige en direct beschikbare warmtebronnen ligt de focus op individuele oplossingen.

Deze individuele oplossingen zijn in sommige wijken of buurten makkelijker te implementeren dan in andere wijken of buurten. Vier gebieden[2] genieten de voorkeur voor wat betreft het starten met de individuele oplossingen: Heesch (Oranjebuurt, Bekerbuurt en Wagnerplein), Nistelrode (Weijen West en Van ’t Rijk), Loosbroek en Vorstenbosch.

Deze gebieden worden als pilot of blauwdruk gebruikt voor het opzetten van een strategie voor de rest van de gemeente. De buurten worden via een aanpak aardgasvrij of tenminste aardgasvrij-ready gemaakt.

Een gebied binnen Heeswijk-Dinther, waarvoor nader onderzoek naar de mogelijkheid van een warmtenet op aquathermie kan worden opgestart, is de omgeving rondom het centrum en delen van de buurten Heilaren en Rodenburg. De aquathermie betreft warmte uit oppervlaktewater, in dit geval de Aa en/of Zuid-Willemsvaart. Dit onderzoek zal uitgevoerd moeten worden voordat het mogelijk is om vast te stellen of aquathermie hier kan functioneren als warmtebron voor een collectieve (warmte) oplossing.

Er zal dus op korte termijn geen sprake zijn van een collectieve (warmte)oplossing , maar wel van een collectieve aanpak met een viertal focusgebieden[3], zijnde de buurten die onder punt 2 genoemd worden.

Daarnaast zal voor Bernheze een generieke aanpak ontwikkeld worden. In deze aanpak wordt ingezet op zogenaamde no-regret maatregelen en het aardgasvrij ready maken.

---

[2] onder andere vanwege de te verwachten bouwkundige en installatietechnische staat, de aanwezigheid van corporatiewoningen en het verwachte besteedbaar inkomen

[3] Bij een collectieve oplossing gaat het om het collectief aansluiten op een warmtebron. Restwarmte is een voorbeeld van een collectieve oplossing. Bij een collectieve aanpak gaat het om een georganiseerde aanpak voor een bepaalde wijk of buurt (vaak dezelfde type woningen). Binnen een collectieve aanpak vindt gerichte communicatie plaats en worden bijvoorbeeld inkoopacties georganiseerd, ontzorgtrajecten ingericht of ontwikkelteams geformeerd.

Inzet op hoofdlijnen per gebied

Heesch, Oranjebuurt, Bekerbuurt en Wagnerplein

De Oranjebuurt scoort hoog op de technische staat van de gebouwen, omdat er nog veel energie te besparen is. In het Wagnerplein zijn er al veel isolatiemaatregelen genomen. Er zijn koppelkansen in de Oranjebuurt. Daarnaast is het aandeel corporatiebezit hoog en het gemiddeld inkomen van de huishoudens is laag. Er zijn lage temperatuurbronnen aanwezig (supermarkten), maar de inzet hiervan is logischer in de gebieden met nieuwere bebouwing. Individuele verwarming met een (hybride) warmtepomp ligt het meest voor de hand. Op basis van voorbeelden in de buurt wordt een campagne opgezet om de woningen aardgasvrij-ready te maken of zelfs het laatste deel aardgas uit te faseren. Bewoners kiezen hun eigen tempo maar worden wel actief (pro-actief) benaderd met testmogelijkheden, informatie en voorbeelden.
Voor de buurten in Heesch wordt een buurtactieplan (BAP) opgesteld met de focus op bovenstaande aanpak.

Nistelrode, Weijen West en Van 't Rijk

De woningen in de twee buurten zijn grotendeels uniform en vormen daarmee een mooie basis voor een collectieve aanpak. Hier loont het zich om van een aantal woningen heel veel te weten te komen (ook hoe ze aardgasloos kunnen worden) en deze informatie te ontsluiten voor de hele buurt.

De woningen (bouwkundig en installatietechnisch) en de buurt (woningdichtheid) lenen zich niet bijzonder goed om aan te sluiten op een lage temperatuur warmtenet, dus ook hier moeten we constateren dat een collectieve oplossing (bijvoorbeeld een warmtenet) niet realistisch lijkt. Voor Weijen West en Van 't Rijk wordt samen met inwoners een mogelijk buurtactieplan (BAP) opgesteld. Hierbij wordt gekeken naar kansen voor (collectieve) isolatie en warmtevoorzieningen & individuele all-electric oplossingen.

Loosbroek

In Loosbroek is er zowel een cluster van nieuwere bebouwing in de Molenbuurt (na 1992, energielabel A/B) dat al geschikt is om met lagetemperatuur te verwarmen, als een deel uit de bouwperiode 1946-1991 (Donatusbuurt), waar voor veel van de woningen nog verschillende besparingsmaatregelen mogelijk zijn. Er zijn verschillende koppelkansen: werkzaamheden aan het gasnet (maar voor 2024), onderhoud aan de wegen en nieuwbouw. Het inkomen is matig/laag en het aandeel corporatiewoningen is klein. Er zijn geen warmtebronnen en daarom is individuele verwarming het meest logisch. Voor de nieuwere bebouwing ligt een elektrische warmtepomp het meest voor de hand, voor de andere woningen kan dit verschillen tussen een hybride of all electric warmtepomp. In buurten met eenduidige bebouwing (veel dezelfde typen woningen, voornamelijk Molenbuurt en Donatusbuurt) kan op basis van voorbeelden een campagne opgezet worden om de woningen aardgasvrij-ready te maken of zelfs het laatste deel aardgas uit te faseren. Bewoners kiezen hun eigen tempo maar worden wel actief (pro-actief) benaderd met testmogelijkheden, informatie en voorbeelden. Voor deze buurten in Loosbroek wordt een buurtactieplan (BAP) opgesteld met de focus op bovenstaande aanpak. Voor de andere straten (voornamelijk de Dorpsstraat) geldt dat inwoners en bedrijven op eigen tempo naar aardgasvrij toe kunnen werken. De uitvoering van de benodigde (isolatie)maatregelen valt veelal samen met natuurlijke momenten zoals verbouwen of verhuizen.

Vorstenbosch

In Vorstenbosch zijn er clusters al geschikt voor lagetemperatuur verwarming, clusters waar nog veel isolatiemaatregelen mogelijk zijn, en een deel vooroorlogse bebouwing waar de besparing lastiger te realiseren is. Het aandeel corporatiewoningen is klein en het gemiddeld inkomen matig/laag. Er ligt een koppelkans met werkzaamheden aan het gasnet, alhoewel deze wel al voor 2024 worden uitgevoerd. Er zijn een aantal straten met redelijk eenduidige bebouwing. Daar kan op basis van voorbeelden een campagne opgezet worden om de woningen aardgasvrij-ready te maken of zelfs het laatste deel aardgas uit te faseren. Bewoners kiezen hun eigen tempo maar worden wel actief (pro-actief) benaderd met testmogelijkheden, informatie en voorbeelden. Waarschijnlijk is het aantal woningen te klein om er echt een WUP of een BAP voor op te stellen, maar ligt het meer voor de hand om lokale initiatieven en ambassadeurs te ondersteunen en faciliteren.

Voor de andere straten (voornamelijk de Dorpsstraat) gaan de inwoners en bedrijven geldt dat ze op eigen tempo naar aardgasvrij toe kunnen werken. De uitvoering van de benodigde (isolatie)maatregelen valt veelal samen met natuurlijke momenten zoals verbouwen of verhuizen. Voor de nieuwere bebouwing ligt een elektrische warmtepomp het meest voor de hand, voor de andere woningen kan dit verschillen tussen een hybride of all-electric warmtepomp.

Heeswijk-Dinther, kansen aquathermie

Voor Heeswijk-Dinther wordt (nog) geen WUP gemaakt. Wel worden de mogelijkheden voor de toekomst in het kader van aquathermie in beeld gebracht. Ontwikkeling van collectieve trajecten rond aquathermie duren 5 tot 10 jaar. We weten echter nog niet of aquathermie ook een haalbare techniek is. Op basis van de analyse is het verstandig om de potentie rond aquathermie in beeld te brengen en te relateren aan het vastgoed in de wijken. Wanneer uit dit onderzoek blijkt dat aquathermie een haalbare techniek is kan vervolgens samen met de inwoners en bedrijven een WUP opgesteld worden. Wanneer een warmtenet niet mogelijk blijkt te zijn, is het meest logische alternatief in de meeste gevallen een individuele elektrische warmtepomp. Door de grotendeels eenduidige bebouwing kan samen met de bewoners wel een buurtactieplan (BAP) opgesteld worden. Op basis van voorbeelden in de buurt wordt een campagne opgezet om de woningen aardgasvrij-ready te maken (het westelijk deel van de buurt is waarschijnlijk al aardgasvrij-ready) of zelfs het laatste deel aardgas uit te faseren. Bewoners kiezen hun eigen tempo maar worden wel actief (pro-actief) benaderd met testmogelijkheden, informatie en voorbeelden.

Generieke aanpak Bernheze

Omdat er geen duidelijke wijken of buurten zijn met een collectieve warmteoplossing, starten we ook met een generieke collectieve aanpak. Hierbij richten we ons op het zogenaamde ‘laaghangende fruit’. In eerste instantie concentreren we ons hierbij op het creëren van een handelingsperspectief voor alle inwoners van Bernheze. Via een digitale tool (Storymaps) ontsluiten we eenvoudig en toegankelijk informatie over wat ieder individu morgen kan uitvoeren. Dit zal primair gaan over isoleren en de stappen die daarbij horen.

Zichtbaarheid koers

Belangrijk is dat o.a. de informatie in de TVW voor iedereen toegankelijk is. In een online storymap die beschikbaar wordt gesteld kunnen inwoners en andere stakeholders in één oogopslag op een interactieve kaart zien wat er voor de warmtetransitie in hun wijk/buurt speelt. De informatie wordt zo concreet mogelijk aangeboden en er wordt handelingsperspectief aangeboden. Hierbij wordt ook verwezen naar Brabant Woont Slim en Milieucentraal. Inwoners en bedrijven kunnen daar op gemakkelijke wijze informatie en advies inwinnen over het verduurzamen van hun woning.

Communicatie

Draagvlak is een belangrijke voorwaarde voor transities. Voor de analyses in de TVW is draagvlak gepeild op diverse wijzen: voor de sociale analyse is gebruik gemaakt van data over de zogenaamde adoptiegraad (bereidheid tot veranderen), maar we hebben ook zelf onderzoek uitgevoerd. Dit hebben we gedaan door:

Gesprekken te voeren met lokale initiatieven.

Op verschillende momenten af te stemmen met stakeholders[4] en bij hen te toetsen of de bevindingen in de verschillende analyses volgens hen kloppen.

Een enquête uit te zetten onder de Bernhezenaren om betrokkenheid, bereidheid en draagvlak te toetsen.

Er is een digitale informatieavond voor alle inwoners georganiseerd. Tijdens deze informatie werd informatie over de TVW gedeeld en konden inwoners vragen stellen en hun mening delen.

15 inwoners gesproken via een telefoonboom[5].

Wat we met de hierboven benoemde stappen hebben opgehaald, hebben we meegenomen in de sociale analyse in de TVW. Onderstaand de uitkomsten van de sociale analyse:

Uitkomsten stakeholdersgesprekken: welke kansen dragen onze stakeholders aan?

De stakeholders, en met name woningcorporatie, pleiten een stap voor stap aanpak m.b.t. het vervolg:

Begin gemeentebreed met het transitie-proof maken van de woningen door de woningen te isoleren.

Start tegelijkertijd aan de achterkant in meerdere gebieden met verder onderzoek (technieken, businesscases, etc.) om vervolgens verdere stappen te ondernemen in die gebieden die echt kansrijk blijken

Sluit aan bij buurtinitiatieven (“daar zit de energie”) ondersteun deze zoveel mogelijk als gemeente.

Werk aan communicatie: weer eerlijk en helder, maar de warmtetransitie ook ‘leuk’ door 1) projecten en early adopters in de spotlight te zetten 2) ook te focussen op de voordelen en lokale koppelingen (integrale wijkaanpak).

Resultaten van de enquête en interviews: hoe kijken onze inwoners naar de opgave?

Het merendeel van de gesproken bewoners is al bezig met het verduurzamen van hun woning of leefstijl (zonnepanelen, isolatie van de woning, duurzaam gedrag, etc.). Of ze zijn daartoe bereid. Echter, het aardgasvrij maken van de eigen woning staat vaak op de laatste plaats en is voor velen helemaal nog niet aan de orde. Er is wel veel draagvlak voor isoleren.

Merendeel van bewoners onderzoekt isolatiemogelijkheden en zonnepanelen via het informele netwerk (buurman, familielid). Ervaringen van bekenden zijn leidend in keuzes.

Het merendeel van de respondenten vindt het belangrijk dat de gemeente aan de slag gaat met het verduurzamen van woningen.

Critici voor de transitie richting aardgasvrij geven als argumenten:

1. aardgas is een schone brandstof
2. in andere landen wordt geschakeld richting aardgasvrij
3. waterstof of kernenergie als beter alternatief.

De grootste zorgen en aandachtspunten vanuit inwoners:

---

[4] Voorbeelden van betrokken stakeholders zijn: woningcorporaties, dorps- en wijkraden, energiecoöperaties, Enexis, het Waterschap etc.

[5] Bij een telefoonboom begin je met een telefoongesprek met een inwoner. Aan het einde van het gesprek vraag je wie je vervolgens het beste verder zou kunnen benaderen over het onderwerp. Zo word je uiteindelijk van inwoner naar inwoner gestuurd en kan er relevante informatie opgehaald worden over wat de inwoners van de warmtetransitie vinden.

1. betaalbaarheid,
2. keuzevrijheid
3. dat ze mee moeten doen
4. dat de oplossing echt groen is
5. dat ze (veel) overlast gaan ondervinden.

Grote groep die betrokken wil blijven in de toekomst (122 bewoners); een groep bestaande uit zowel de voorstanders als de critici.

Naast participatie is communicatie van essentieel belang in dit transitietraject. Voor de TVW wordt ingezet op twee communicatiesporen:

Spoor 1 houdt een algehele communicatiestrategie in voor Bernheze om de buurten waar we nog niet gaat starten of die niet op collectieve oplossingen kunnen rekenen, wel alvast te faciliteren en stimuleren stappen te zetten op het gebied van energiebesparing.

Spoor 2 is een buurtspecifieke aanpak: samen met de buurt en haar stakeholders maken we een campagne op maat.

Samenvatting acties

Categorie	Vervolgacties
1 Aanpak	Verkennen/starten mogelijke buurtaanpak (wijkuitvoeringsplan (WUP) of buurtactieplan (BAP)) met stakeholders in de verschillende startbuurten Uitwerken generieke isolatie aanpak/programma voor gehele gemeente Bernheze Onderzoeken potentie aquathermie in Heeswijk-Dinther
2 Communicatie & participatie	Opstellen aanpak communicatie & participatie voortbordurend op proces van de TVW met o.a. collectieve informatievoorziening en aansluitend op de acties van de aanpak (punt 1) Opbouwen van netwerk van inwoners en bedrijven die mee willen denken en werken aan de warmtetransitie
3 Rol gemeente	Financiën reserveren in begroting 2022-2025 voor uitvoering warmtetransitie Zoeken naar financiering voor WUP's en BAP's en concrete maatregelen inclusief lobby naar Rijk i.s.m. VNG[6] Borgen van de TVW in de nieuwe Omgevingswet (zie bijlage) en overig gemeentelijk beleid (bv Duurzaamheidsplan) Regie over opstellen van wijkuitvoeringsplannen en vaststellen ervan Zoeken naar lokale initiatieven die gekoppeld kunnen worden aan de warmtetransitie Informeren stakeholders over wet- en regelgeving warmte[7] Beschikbaar houden van de publieksversie van de TVW (Storymaps) en deze actueel houden Actualiseren TVW eenmaal per vijf jaar Afstemmen lokale TVW met de RES noordoost-Brabant en de Regionale Structuur Warmte.

[6] Mogelijk volgen er aanvullende middelen voor 2022-2024 vanuit het Rijk voor de uitvoeringslasten van het Klimaatakkoord - naar aanleiding van advies van de Raad van Openbaar Bestuur. Zij adviseren om voor deze periode circa € 1,59 mld. beschikbaar te stellen voor gemeenten en hiervan 60% te reserveren voor de gebouwde omgeving. Verwachting is dat er na de kabinetsformatie en Prinsjesdag meer informatie bekend is over de bijdragen vanuit het Rijk. Deze middelen kunnen o.a. worden gebruikt voor het maken van de WUP's.

[7] Om de warmtetransitie succesvol te kunnen doorlopen is het belangrijk dat in de wetgeving duidelijke spelregels worden vastgelegd over de deelname en het bepalen van de einddatum voor de levering van aardgas. Op dit moment is hier nog niets over duidelijk, dat moet in de komende jaren uitgezocht en geïmplementeerd worden. De nieuwe warmtewet (Wet Collectieve warmtevoorzieningen) moet vanaf 2022 in werking treden. De nieuwe wet heeft als doel om het draagvlak voor het product warmte, het vertrouwen in de markt en de bereidheid om te investeren in duurzame collectieve warmte, te vergroten. Ook moeten in de nieuwe wet meer bevoegdheden voor gemeenten worden opgenomen om haar regierol te kunnen uitvoeren. De Wet gaat daarmee de leveringszekerheid en betaalbaarheid van warmte voor consumenten bewaken. In het wetsvoorstel wijzen gemeenten gebieden aan als 'warmtekavels'. De gemeente zal via een toewijzingsprocedure uiteindelijk één (publiek of privaat) warmtebedrijf de wettelijke taak toebedelen voor het leveren van de warmte aan iedereen in de kavel. Voor de gemeente is deze wet pas relevant als een collectief systeem haalbaar is.

Kosten periode 2022-2026

De kosten van de uitvoering van de TVW voor de eerste 4 jaren worden hieronder begroot op begrotingspost niveau.

post	Totaal 2022-2025	kosten 2022	kosten 2023	kosten 2024	kosten 2025
Coördinatie en begeleiding	**€ 80.000**	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Communicatie/participatie	**€ 180.000**	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000	€ 45.000
Onderzoek	**€ 40.000**	€ 30.000		€ 10.000	
WUPs/BAPs	**€ 100.000**	€ 50.000		€ 50.000	
Totaal	**€ 400.000**	**€ 145.000**	**€ 65.000**	**€ 125.000**	**€ 65.000**

In het raadsvoorstel is nader toegelicht hoe de kosten worden gedekt.

Beleidsmatige verankering

Relatie met Wet collectieve warmtevoorziening

De nieuwe warmtewet (Wet Collectieve warmtevoorzieningen) moet vanaf 2022 in werking treden. De nieuwe wet heeft als doel om het draagvlak voor het product warmte, het vertrouwen in de markt en de bereidheid om te investeren in duurzame collectieve warmte, te vergroten. Ook moeten in de nieuwe wet meer bevoegdheden voor gemeenten worden opgenomen om haar regierol te kunnen uitvoeren. De Wet gaat daarmee de leveringszekerheid en betaalbaarheid van warmte voor consumenten bewaken. In het wetsvoorstel wijzen gemeenten gebieden aan als 'warmtekavels'. De gemeente zal via een toewijzingsprocedure uiteindelijk één (publiek of privaat) warmtebedrijf de wettelijke taak toebedelen voor het leveren van de warmte aan iedereen in de kavel. Voor de gemeente is deze wet pas relevant als een collectief systeem haalbaar is.

Relatie met de Omgevingswet

Wat is de Omgevingswet?

Het idee achter de Omgevingswet is simpel: één wet die alle wetten voor de leefomgeving bundelt en moderniseert. De Omgevingswet heeft als doel om alle onderdelen van de fysieke leefomgeving met elkaar in samenhang te brengen. Met ruimte om lokale initiatieven mogelijk te maken en oplossingen op maat te creëren, terwijl we een gezonde en duurzame leefomgeving behouden voor nu en later.

De nieuwe omgevingswet zou op 1 januari 2021 ingaan. Voor een zorgvuldige start van de Omgevingswet is gekozen voor een nieuwe datum: 1 juli 2022

Instrumentarium Omgevingswet dat gemeenten kunnen inzetten

De wet geeft instrumenten (6) voor het beheer en de ontwikkeling van de leefomgeving. Hiervan zijn er vier relevant voor gemeenten:

Omgevingsvisie	**Omgevingsplan**
Strategisch Lange termijn Gebiedsdekkend Integraal Zelfbindend voor bevoegd gezag Bevoegdheid raad	Juridische vertaling van omgevingsvisie en programma Bindend voor eenieder Bevoegdheid raad met delegatiemogelijkheden aan college
Programma	**Omgevingsvergunning / gemeentelijke projectprocedure**
Korter(e) termijn Sectoraal / multi-sectoraal / gebiedsgericht Uitvoeringsgericht Zelfbindend Bevoegdheid college	Gericht op uitvoering Bevoegdheid college en eventuele rol raad

Tabel 1: Schematisch overzicht instrumenten Omgevingswet

Omgevingsvisie

Iedere gemeente in Nederland stelt een gebiedsdekkende omgevingsvisie op. Dit is een strategische visie voor de lange termijn voor de gehele fysieke leefomgeving. De doelen en ambities van een gemeente komen in een omgevingsvisie. Een omgevingsvisie gaat in op de samenhang tussen de verschillende onderdelen van de fysieke leefomgeving. De visie is vormvrij en zelfbindend. Gezondheid, energietransitie en natuur zijn voorbeelden van thema's in de omgevingsvisie.

Programma
Deze doelen uit de omgevingsvisie kan een gemeente vervolgens concreet maken in een omgevingsprogramma. Het programma is een flexibel beleidsinstrument waarin maatregelen zijn opgenomen die leiden tot de gewenste kwaliteit van de fysieke leefomgeving. De maatregelen zijn middelen in de vorm van bijvoorbeeld beleidsregels, communicatie of convenanten om de doelstelling uit programma's te bereiken. Samenwerking met stakeholders krijgt hierin ook een plek.

Omgevingsplan
De borging vindt ten slotte in de juridische regels in het omgevingsplan plaats. Daarmee heeft een omgevingsplan de functie van de stok achter de deur. Overigens kan het omgevingsplan ook uitnodigen om de doelen rondom de Omgevingswet te behalen. Het omgevingsplan heeft de andere instrumenten dus nodig om goed te kunnen functioneren.

Omgevingsvergunning / gemeentelijke projectprocedure
Met een Omgevingsvergunning kan de overheid toestemming verlenen om één of meer activiteiten in de fysieke leefomgeving uit te voeren.

Samenhang tussen instrumenten
De verschillende instrumenten van de Omgevingswet moeten elkaar aanvullen en op elkaar worden afgestemd. Ook moeten ze actueel blijven. Als de gemeenten hun TVW en Wijkuitvoeringsplannen af hebben, moeten deze namelijk in hun ruimtelijk beleid worden verankerd. Een gemeente heeft alle instrumenten nodig om de warmtetransitie goed te regelen.

Hoe de TVW te borgen in de Omgevingswet?
De impact die de plannen in een TVW hebben op de fysieke leefomgeving kunnen groot zijn. Het is van belang dat deze zijn afgestemd met andere ontwikkelingen in de leefomgeving. In het Klimaatakkoord is afgesproken de TVW te borgen binnen de Omgevingswet. Hierover is opgenomen: “De Transitievisie Warmte wordt vormgegeven als onderdeel van de gemeentelijke omgevingsvisie en daarmee samenhangende uitvoeringsprogramma’s en omgevingsplannen.”

Door de samenhang tussen TVW en de instrumenten van de Omgevingswet is hier sprake van een integrale afweging. Het is essentieel en wettelijk verplicht te werken in de geest van de Omgevingswet. Hierdoor is het mogelijk om langer lopende procedures voor lastige onderdelen van de TVW, zoals het realiseren van een warmtenet, goed in te passen in de integrale afweging op andere thema’s van de fysieke leefomgeving, zoals bodem of de bescherming van landschappelijke waarden. Op deze manier wordt een meerwaarde gecreëerd.

Gemeenten krijgen een termijn van 3 jaar na de inwerkingtreding van de Omgevingswet om de omgevingsvisie vast te stellen.